Tekniska Museet

Till Svenska Teknologföreningens museikommitté!

TEKNISK TIDSKRIFT

1911 · 20 MAJ VECKOUPPLAGAN 41 ÅRG. • HÄFT. 20

T. f. Hufvudredaktör: NILS CRONSTEDT.

INNEHÅLL: Tekniska museet, af civ.-ing. löjtn. Richard Smedberg; Osunda företeelser i entreprenadväsendet, af ing. N. Westberg; Kabelkran använd vid byggandet af den nya donau-bron vid Ulm; Föreningsmeddelanden; Tidskriftsöfversikt; Sammankomster.

Centraltryckeriet Stockholm 1911

Vid kommitténs sammanträde den 14 juni 1910 erhöll undertecknad i uppdrag att inhämta upplysningar för erhållande af kännedom om de förutsättningar, som finnas inom landet för skapandet af ett tekniskt museum. Med anledning däraf utsändes den 1 juli 1910 ett *cirkulär nr 1* jämte årsmötets handlingar i frågan i en upplaga om 819 exemplar, hvari uppställdes till besvarande följande spörsmål:

a) ett svenskt tekniskt museums omfattning, allmänna organisation och namn;

b) namn och hufvuddata å framstående aflidna teknici, hvilka icke upptagits i inledningsföredragets förteckning och

c) de föremål i offentlig och enskild ägo, hvilka lämpa sig för ett dylikt museum och eventuellt stå till dettas disposition.

Vid svarotidens utgång, eller den 1 november 1910 hade emellertid endast ett fåtal skrifvelser anländt, hvarför till alla öfriga utsändes ett påminnelse-*cirkulär nr 2* med anhållan om meddelande snarast möjligt. Härpå genmäldes från icke mindre än 81 adressater, att de icke mottagit det första cirkuläret, hvilket föranledde en ny utsändning af dessa. Vidare meddelade 16 st. att de skulle svara framdeles. Från de öfriga började emellertid redogörelser nu att ingå, hvilket fortfarande är fallet.

I december 1910 kringskickades ytterligare ett *cirkulär nr 3* (28 st.) till hufvudmännen för vissa af de ätter, hvilkas förfäder återfinnas i inledningsföredragets förteckning öfver framstående svenska teknici och hafva från flertalet svar också ingått.

Oaktadt ännu några meddelanden förväntas bl. a. från ett par tekniska föreningar har jag emellertid ansett mig icke längre böra uppskjuta materialets första bearbetande, på det att kommittén skall hinna

Tabell 1
Inkomna svar

	Institutioner		Föreningar	Ensk. företag		Personer	Summa
	Statens	Kommunala		Trafik	Öfriga		
a. Fullständiga	9	4	7	—	7	10	37
b. Ofullständiga	9	4	6	6	10	1	36
c. Intet	15	7	5	4	14	2	47
d. Afböjande	7	—	—	1	1	—	9
Summa	40	15	18	11	32	13	129

behandla ämnet i god tid före Föreningens 50-årsjubileum i höst, så att om möjligt det slutgiltiga resultatet då skall kunna uppnås.

Till att börja med önskar jag då meddela några *statistiska* uppgifter, som äro ägnade att belysa handlingarnas kvantitet och kvalitet. Sålunda fördela sig svaren på följande sätt ifråga om innehåll och utgångsort i tabell 1.

Svarsprocenten utgör sålunda c:a 16 %. Det är mig obekant, huruvida detta tal motsvarar det vanliga resultatet vid dylika förfrågningar, men detta är oväsentligt, ty afsikten med det stora antalet cirkulär var att utgöra en erinran om, att sträfvanden pågingo för skapandet af ett tekniskt museum, så att lämpliga föremål för ett sådant ej utan vidare borde prisgifvas åt vanvårdnad eller förstörelse.

Beträffande de olika svaren må framhållas, att *samtliga önskat ett museums tillkomst.* Särskilt är det statsinstitutioner, föreningar och enskilda företag (ej trafikbolag), som ställt sig särdeles välvilliga till planens förverkligande. Detta gäller äfven inom *gruppen c, där svarandena visserligen af olika skäl icke haft något att andraga, men utan vidare flitigt tillstyrkt förslaget.*

Icke ens gruppen d har visat sig hafva något att invända mot själva museitanken, men föreliggande planer och redan vidtagna åtgärder hänvisa dessa svarande till andra museer. (Tabell 2). Sålunda är det framför allt de olika kommunikationsgrenarna, som skola förses med specialmuseer, nämligen

Tabell 2
Konkurrerande museer

1. *Järnvägsmuseum* (Uppsala-Margretehill Järnvägs A.-B.).
2. *Telegraf- och Telefonmuseum* (K. Telegrafstyrelsen, linjebyrån).
3. *Postmuseum* (K. Generalpoststyrelsen).
4. *Marinmuseum* (K. Sjökarteverket och K. Örlogsmannasällskapet).
5. *Nobelmuseum* (Nobelstiftelsen).
6. *Skogsmuseum* (K. Skogsinstitutet).
7. *Fysiska och geologiska institutionerna* vid Uppsala Universitet (K. Vetenskapssocieteten).
8. *Ultuna Landtbruksinstituts museum.*
9. *Nordiska Museet* (Dannemora grufvor).
10. *Artillerimuseum* (Carl Gustafs Stads Gevärsfaktori).

Af dessa äro som bekant 3, 7, 8, 9 och 10 redan en verklighet om också i delvis blygsamma omständigheter, under det att de öfriga förberedas. De inom parentes angifna svarandena hafva sålunda förklarat

sig hafva öfverlämnat eller önska reservera lämpliga föremål på resp. områden för dessa institutioner utom Skogsinstitutet, som anser, att museerna skulle samarbeta med och komplettera hvarandra. Ett dylikt samarbete får man naturligtvis äfven tänka sig med afseende på de öfriga anstalterna.

Jag öfvergår sålunda till granskningen af svaren inom grupperna a och b, hvarvid jag för öfverskådlighetens skull sammanför resultaten under 8 hufvudrubriker.

A. Museets namn

Då det visat sig, att museets omfattning och organisation föga synes hafva iniverkat å rapportörernas uppfattning om museets namn, utan detta hufvudsakligen fått sin utformning af praktiska och estetiska skäl, tillåter jag mig först behandla detta spörsmål.

Som bekant framkommo vid årsmötet huvudsakligen tvenne förslag, dels »Svenskt Tekniskt Museum» dels »Tekniska museet», utan att diskussionerna vid det tillfället gaf någon stadga för bedömandet af ifrågasatta namnens lämplighet. Af de till kommittén inkomna utlåtandena hafva 27 st. behandlat namnfrågan och återfinnas resultatet i etterföljande tabell 3.

Tabell 3
Föreslagna museinamn

1. *Tekniska Museet* (15 st.).
2. *Sveriges Tekniska Museum* (6 st.).
3. *Svenskt Tekniskt Museum* (2 st.).
4. *Tekniska Riksmuseet*
5. *Tekniska Akademiens Museum* } (Skånska Ingenjörsklubben).
6. *Tekniska Yrkesmuseet i Stockholm* (Smålands och Blekinge Handelskammare).
7. *Industrimuseet* (Bergmästare J. Carleson).
8. *Polhemsmuseet* (A.-B. Svenska Metallverken).

Häraf framgår, att nr 1 synes äga de största sympatierna, hvilket ju också är förklarligt med hänsyn till detta namns enkelhet på samma gång det fullständigt täcker begreppet. Förslag nr 4 torde möjligen få betraktas som alternativ till det förstnämnda namnet. Nr 5 förutsätter gifvetvis tillkomsten af en teknisk akademi och nr 17 torde icke svara mot innehållet i den föreslagna institutionen. Slutligen hafva vi nr 8, hvilket motiveras af det förestående minnet, men som möjligen kan innebära en orättvisa mot andra framstående teknici.

B. Museets organisation

Vid meromnämnda årsmöte föreslogs museets organisation kunna äga rum på 3 olika sätt, nämligen genom

1. Bildandet af en museiförening med statsunderstöd.
2. Skapandet af en teknisk akademi.
3. Anslutninig till K. Tekniska Högskolan tillsvidare eller för all framtid.

De olika förslagen inneburo alltså en utveckling från mera privat initiativ till full statlig verksamhet.

I 31 st. af de inkomna svaren har denna del af museifrågan upptagits till behandling, och framgår resultatet af tabell 4.

Tabell 4
Föreslagna organisationsformer

1. *Museiförening med offentligt understöd* (8 st.).
2. *Permanent anslutning till K. Tekniska Högskolan* (8 st.).
3. *Tillfällig anslutning till K. Tekniska Högskolan* (5 st.).
4. *Självständig statsinstitution* (5 st.).
5. *Anslutning till Teknisk Akademi* (2 st.).
6. *Flera statsinistitutioner* (Göteborgs Museum).
7. *Anslutning till K. Patent- och Registreringsverket* (Handelskammaren i Gäfle).
8. *Anslutning till Handelshögskolan* (Kalmar Kemiska station).

Häraf framgår, att de största sympatierna åtnjuta 3—4, hvilka åsyfta skapandet af en fullt självständig statsinstitution (10 st.), hvarvid man äfven tänkt sig en första anslutning till den nya Tekniska Högskolan, till dess att museets samlingar blifvit så stora, att lokalfrågan måste definitivt lösas. De som önska denna organisationsform, anse nämligen ett tekniskt museum komma att blifva ett så betydande företag, att det kräfver full rörelsefrihet, hvarigenom det bör gå lättare att få till stånd samarbete med andra institutioner.

Beträffande tillkomsten af en museiförening tillstyrkes äfven detta lifligt (8 st.), men har man framhållit svårigheten och nödvändigheten af en stark personlig insats vid en dylik sammanslutnings förverkligande liksom man äfven måste taga hänsyn till att industrien icke beskattas för hårdt utan att dess bidrag hufvudsakligen skulle utgå i form af lämpliga museiföremål.

I lika hög grad tillvinner sig emellertid tanken på museets fullständiga uppgående i Tekniska Högskolan, hvarvid gifvetvis hänsynen till undervisningen varit utslagsgifvande.

Angående samarbete med en eventuell Teknisk Akademi har man äfven tänkt sig denna möjlighet antingen med ett museum direkt i

anslutning till en dylik institution eller också under förmedling af en museiförening.

Förslaget om flera tekniska statsmuseer bottnar i vissheten om att tekniken omfattar så många grenar, att ett polytekniskt museum skulle blifva en alltför vidlyftig apparat. Om man emellertid tager hänsyn till hvad som kunnat åstadkommas utomlands och museets ev. begränsning till Sveriges tekniska historia, torde dessa farhågor vara öfverdrifna.

Slutligen har uppfinnarverksamheten gifvit anledning till förslag nr 7, under det att nr 8 framgått ur den omständigheten, att det en gång existerande Industri- och Handelsmuseets samlingar delvis tagits i arf af Handelshögskolan. Beträffande dessa förslag må nämnas, att K. Patent- och Registreringsverket i sitt utlåtande icke antydt något om ett dylikt förslags förverkligande liksom museets anslutning till Handelshögskolan torde få anses ej svara mot dess ändamål.

Af ofvanstående synes framgå, att museet hälst bör gifvas en fullt självständig organisation och att frågan om ett provisoriskt eller permanent samarbete med Tekniska Högskolan hufvudsakligen beror på hvilka lokalförmåner denna anstalt kan bereda det blifvande museet.

C. Museets omfattning

Af årsmötets diskussion i detta spörsmål framgick, att man var enig om att samlingarna borde utgöras af föremål i original eller kopia och i senare fallet i naturlig storlek eller förminskning, stillastående eller i gång, ritningar, fotografier och andra afbildningar samt urkunder, böcker och beskrifningar. Däremot voro meningarna delade, om museet borde innehålla aktuella föremål eller sådana, som redan hade historiskt värde samt om utländska föremål skulle hafva sin plats i museet i den mån, de äro ägnade att belysa den svenska teknikens utveckling.

Härom uttrycka 29 svar sin uppfattning, hvilken sammanfattas i tabell 5.

Tabell 5
Museiföremål i allmänhet

1. *Svenska och utländska föremål* (12 st.).
2. *Endast svenska föremål* (6 st.).
3. *Äldre och moderna föremål* (8 st.).
4. *Endast historiska föremål* (3 st.).

Det synes sålunda som om den allmänna uppfattningen enligt 1 och 3 antydde lämpligheten af att museet blefve af en viss internationell

och modärn karaktär, under det att museets begränsning till svenskthistoriskt har färre förespråkare. Detta förhållande är anmärkningsvärdt, då man samtidigt framhåller svårigheten att ekonomiskt förverkliga hela planen, hvilken omständighet gifvetvis blifver ett större hinder ju mera omfattande företaget blifver.

Slutligen förtjänar framhållas, att det föreslagna museet bör särskildt vinnlägga sig om personhistoriska föremål (Uddevalla Drätselkammare) samt medaljer och taflor (Kemiska Stationen i Hernösand). Ett anmärkningsvärdt förslag har äfven utgått från den sistnämnda institutionen, hvilken anser, att då handtverk och hemslöjd äro industriens föregångare, dessa primitiva tekniska former äfven böra finna sitt uttryck i det blifvande museet. Som en utveckling af industritanken får man väl äfven betrakta sådana förslag som att industrialster och grafiska framställningar af industriens utveckling (A.-B. Svenska Metallverken) samt varuprof på svensk industri (Södra Dalarnes Tekniska Förening och Hälsingborgs Högre Handelsinstitut) böra återfinnas inom museet. Frågan är emellertid, i hvilken utsträckning man får tänka sig att det rent tekniska museiintresset kan komma att omfatta de industriella synpunkterna och torde detta spörsmål äfvenledes reducera sig till en kostnadsfråga.

D. Stockholm eller Göteborg?

Ofvanstående fråga kan möjligen synas omotiverad, men så är ingalunda förhållandet med kännedom om det intresse för denna fråga, som lär förefinnas i rikets andra stad. En antydan om möjligheten att förlägga museet till Göteborg framkom som bekant redan vid årsmötets diskussion och denna tanke har återupptagits i de utförliga och intressanta betänkanden, som afgifvits af Jernkontoret och Uddevalla Drätselkammare.

De framhålla sålunda, att museet visserligen om möjligt bör förläggas till hufvudstaden, men att museet utan afsevärd olägenhet äfven kan tänkas förlagdt till Göteborg, för den händelse större donationer i så fall skulle kunna påräknas. Vidare framhålles, att då lokalfrågans lösning är det svåraste problemet, den kommun bör äga företräde, som ställer det mest tillfredsställande utrymmet till förfogande, en åtgärd, hvilken skulle vittna om samma intresse för tekniska museer, som utländska städer ådagalagt genom sin storartade offervillighet.

E. Tillgängliga museiföremål

Då det gifvetvis skulle vara af stort intresse att erhålla en antydan om hvilka föremål, som *möjligen* kunde få disponeras för det Tekniska Museet, hafva förfrågningar som förut nämnts äfven gjorts i detta afseende med ett jämförelsevis godt resultat i 19 st. af de inkomna uttalandena. I efterföljande tabell 6 återfinnes sålunda en förteckning af de eventuella gifvarna och deras gåfvor.

Tabell 6
Tillgängliga museiföremål

a. Statsinstitutioner.

1. *Chefen för K. Fortifikationen.*
   Kopior af ritningar från 1600- och 1700-talen öfver broar, bryggor och grundläggningsarbeten, maskiner m. m.
2. *Hydrografiska Byrån.*
   Original, kopior, modeller, afbildningar och ritningar öfver svenska hydrometriska instrument.
3. *K. Landtmäteristyrelsen.*
   Äldre landtmäteriinstrument, verktyg, böcker och kartor m. m.
4. *K. Lotsstyrelsen.*
   Äldre fyrapparater och ritninigar.
5. *K. Patent- och Registreringsverket.*
   Modeller till uppfinningar, varuprof etc.
6. *K. Vattenfallsstyrelsen.*
   Ritningar, fotografier och andra föremål.

b. Kommunala verk.

7. *Karlshamns Drätselkammare.*
   Kopior af kartor och handlingar.
8. *Stockholms Gas- och Elektricitetsverk.*
   Äldre belysningsapparater.

c. Trafikbolag.

9. *Göta Kanaldirektion.*
   Lämpliga föremål.
10. *Varberg-Borås Järnvägs A.-B.*
    Järnvägsmaterial.

d. Industriella verk.

11. *A.-B. Ifö Chamotte- & Kaolinverk.*
    Råmaterial och färdiga produkter af chamottetegel och Dinastegel, eldfast murbruk, rå och slammad kaolin, slamsand, kalksten och dess produkter samt råmaterial för cement och hel- och halffärdiga produkter.

12. *A.-B. Svenska Metallverken.*
Äldre manufakturartiklar från Skultuna bruks 300-åriga verksamhet.
13. *Allm. Svenska Elektriska A.-B.*
2 st. mindre elektriska maskiner af äldre (Wenströms) typ.
14. *De Förenade Kolsyrefabrikernas A.-B.*
Föremål rörande kolsyreinidustrien och därmed besläktade industrigrenar.
15. *Luleå Järnverks A.-B.*
Varuprofver och fotografier.
16. *Stockholms Superfosfatfabriks A.-B.*
Varuprof.
17. *Sulitelma A.-B.*
Malmtuffer och produkter.

e. Enskilda personer.

18. *Bergsingenjör Th. Adelswärd.*
Modeller öfver smältugnar och grufbrytningsanordnar samt ett par af de äldsta förekommande bergborrmaskinerna m. m.
19. *Grosshandlare A. Lidströmer.*
Fotografier af J. och F. A. Lidströmer.

Härtill kommer antydningar om andra föremål, om hvilka dock ingenting utlofvats, men som dock kunna ifrågakomma för ett blifvande tekniskt museum. Förutom de samlingar Tekniska Högskolan, Uppsala Universitet, Stora Kopparbergs Bergslags A.-B. och andra tekniska läroanstalter förfoga öfver, finnas åtskilliga föremål i våra kulturhistoriska museer, hvilka alltefter sin tillväxt torde befinnas mer eller mindre hågade att afskilja de tekniska inventarierna för ett dylikt museum (Göteborgs Museum och Jernkontoret).

Detsamma gäller grosshandlare A. Lidströmer, som äger porträtt och byster af sina framstående fäder.

Skånska Ingenjörsklubben meddelar, att man möjligen kan påräkna apparater från A.-B. L. M. Ericson för belysning af telefonteknikens utveckling och att Skånska Cement-A.-B. äger en snäcka af trä, drifven af vindmotor och afsedd för vattenuppfordring.

Yrkesinspektör H. Nylén framhåller, att vid Motala Verkstad torde finnas en hel del föremål från kapten Carlsunds epokgörande verksamhet såsom ritningen å därstädes i drift använda reaktionsångturbin och ett trio tunnplåtvalsverk, sektioner af stålhufvudskenor m. m.

Bergmästare F. Hoppe hänvisar till K. kommerskollegium och annorstädes, där flera för museet lämpliga porträtt skola finnas och Visby Drätselkammare erinrar om lämpligheten att förvärfva en kopia af den under utförande varande Polhemsbysten i Visby. Äfven grefve Fr. W. Cronstedt på Fullerö meddelar, att han äger tafla och byst af Polhem samt äfven skulptur af Alströmer. Detsamma gäller grosshandlare A. Lidströmer, som äger porträtt och byster af sina framstående fäder.

Vidare må enligt upplysningar i dagspressen meddelas, att ritning å John Ericsons varmluftmaskin skall finnas å Brefvens Bruk under det att dylika maskiner både vid detta bruk och i Strömstad funnos så sent som på 1890-talet, men numera nedskrotats.

Slutligen må framhållas, att ritningen till det första svenska lokomotivet af år 1853 förvaras å Munktells Mekaniska Verkstad i Eskilstuna, men att själfva maskinen nästan fullständigt är tillspillogifven, hvarom resterna i Nordiska Museet och Närkes Fornminnesförenings museum i Örebro vittna.

F. Fraktfrihet för museiföremål

Å kontinenten har som bekant offervilligheten vid tillkomsten af tekniska museer tagit sig många uttryck. Bl. a. hafva sålunda både stats- och enskilda järnvägar i stor utsträckning beviljat fraktnedsättninig ja ofta fullständig fraktfrihet för museiföremål. Denna vackra tanke har upptagits af *Uddevalla-Lelångens Järnvägs A.-B.*, hvilket ev. utlofvat kostnadsfri befordran af för det tillämnade museet afsedda föremål. Man må hoppas, att, då tidpunkten är inne, äfven andra kommunikationsföretag skola visa samma välvilja.

G. Framstående svenska teknici

I anslutning till själfva museiförslaget offentliggjordes som bekant vid årsmötet en förteckning å 107 st. framstående svenska teknici. Då en komplettering af dessa uppgifter var nödvändig, har äfven denna uppgift ingått i kommitténs undersökningar och hafva icke mindre än 10 svar ingått med sammanlagt 28 st. nya namn, hvartill komma 9 st. af undertecknad angifna. I tabell 7 äro namnen ordnade yrkesvis med födelse- och dödsår samt förslagsställarnas namn inom parentes.

Tabell 7 Framstående svenska teknici

a. *Bergsvetenskap.*

1. De Geer, Louis ..... 1587—1652
2. Nordencrantz, Anders ..... 1697—1772 (Jernkontoret).

3. De Geer, Louis ..... 1705—1758
4. v. Linné, Carl ..... 1707—1778
(Bergmästare F. Hoppe).
5. Hermelin, Samuel Gustaf ..... 1744—1820
(Jernkontoret och Hoppe).
6. Hisinger, Wilhelm ..... 1766—1832
(Jernkontoret, Hoppe och Sundsvalls Teknisk Förening).
7. Aschan, Johan Lorentz ..... 1772—1856
(Hoppe).
8. Sefström, Nils Gabriel ..... 1787—1845
(Jernkontoret).
9. Gyllenhaal, Johan Abraham ..... ? — ?
(Bergsingenjör Th. Adelswärd).
10. Ullgren, Clemens ..... 1811—1868
(Hoppe).
11. Erdmann, Axel Joachim ..... 1814—1869
(Jernkontoret och Hoppe).
12. Stappf, F. M. ..... 1836—1895
(Hoppe).
13. Törnebohm, Alfred Elis ..... 1838—1911
(Undertecknad).
14. Carlberg, J. O. ..... ? — ?
(Adelswärd).
15. Griesbach ..... ? — ?
(Hoppe).
16. Malmqvist, Per David ..... ? — ?
(Adelswärd).
17. Sjögren, Carl Anton Hjalmar ..... ? — ?
(Bergmästare J. Carleson).
18. Högström, Carl ..... ? — ?
(Undertecknad).

b. *Mekanik.*

19. Erikson, Sven ..... 1801—1866
(Rydboholms A.-B.).
20. Alsing, J. R. ..... 1828—1911
21. Rennerfelt, Knut Thure ..... 1837—1910
22. Wijkman, Oskar Fredrik ..... 1841—1910

23. Wallberg, Ivar Axel Ferdinand ..... 1854—1910
(Undertecknad).
24. Lagerman, Alexander ..... ? — ?
(A.-B. Centraltryckeriet).

c. *Väg- och Vattenbyggnadskonst.*
25. Sohlberg, Samuel ..... 1708—1785
26. Wiman, Gustaf Adolf ..... 1710—1760
27. Schweder, Elias ..... 1756—1809
(K. Vattenfallsstyrelsen).
28. Lidströmer, Fredrik August ..... 1787—1856
(Grosshandlare A. Lidströmer).
29. Wallström, Carl Gustaf ..... 1831—1904
(Skånska Ingenjörsklubben).

d. *Skeppsbyggnadskonst.*
30. Lindberg, William ..... 1818—1877
(Centraltryckeriet).

e. *Kemisk teknologi.*
31. Ohlsson, Johan ..... 1833—1910
(Undertecknad).
32. Ekman, Karl Daniel ..... 1845— ?
(Sundsvalls Tekniska Förening).
33. Berg, Rudolf Fredrik ..... 1846—1907
(Skånska Ingenjörsklubben).
34. Cronquist, Albert Werner ..... 1846—1910
(Carleson).
35. Fahnehjelm, Otto Bernhard ..... 1846—1911
(Undertecknad).

f. *Elektroteknik.*
36. Cedergren, Henrik Tore Torsten ..... 1853—1909
(Skånska Ingenjörsklubben).
37. Kjellin, Fredrik Adolf ..... 1872—1911
(Undertecknad).

Såsom var att vänta, är det fortfarande den urgamla bergshanteringen, som upptager det största antalet namn, under det att skeppsbyggnadskonsten och elektrotekniken ännu endast hafva ett fåtal namn att uppvisa, hvilket ju har sina fullt naturliga orsaker. I hvad

mån de nu föreslagna personers insats motivera deras upptagande i den kvalificerade förteckningen tillkommer det det framtida Tekniska Museiinstitutet att efter noggrann pröfning afgöra.

H. Sammanfattning

Den första utredningen är afslutad! Ur de talrika och intressanta utlåtanden, som insändts till kommittén, finner man på de mest skilda håll en uppriktig förhoppning om museitankens förverkligande under en eller annan form och helst så snart som möjligt, men de ekonomiska svårigheterna vid förslagets genomförande återstår ännu att öfvervinna. Vägen till målet torde gå genom ett planmässigt upplysningsarbete, hvarigenom den tekniska museitankens värde så småningom klarlägges för den allmänna meningen och därmed företagets ekonomi börjar tryggas på så sätt, att man möjligen kan förmå den enskilda offervilligheten att under olika former stödja företaget. Först därefter torde det offentliga tillmötesgåendet från regering, riksdag och andra institutioner vara att förvänta.

Stockholm den 10 maj 1911.

Richard Smedberg.